

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ 2) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ 3) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ 4) เปรียบเทียบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ จำนวน 385 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.92 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็น ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ เท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีแอลเอสดี และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31 - 40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพส่วนตัว/รับจ้างทั่วไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท และสถานะในชุมชนเป็นผู้พักอาศัยในชุมชน การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านคุณภาพอาหารสินค้าและบริการ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีระดับ

การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุด คือ ด้านข้อมูลข่าวสารและการประสานงาน มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและประชุม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ โดยรวมพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานะในชุมชนต่างกัน มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอที่มีเพศต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและประชุม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ แตกต่างกัน

2.2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานะในชุมชนต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและประชุม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา แตกต่างกัน

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยรวม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอโดยรวม ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย โดยมีความสัมพันธ์สูงสุด กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ ด้านสถานที่สำคัญทางศาสนา ความเชื่อและทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง รองลงมา คือ ด้านข้อมูลข่าวสารและการประสานงาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ด้านคุณภาพอาหารสินค้าและบริการ อยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านราคาสินค้าและบริการ อยู่ในระดับต่ำ ตามลำดับ ส่วนด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

3.1 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและประชุมมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ โดยรวม อยู่ในระดับต่ำ โดยมีความสัมพันธ์สูงสุด กับการพัฒนาสถานที่สำคัญทางศาสนา ความเชื่อและทรัพยากรทางประวัติศาสตร์

ท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ด้านราคาสินค้าและบริการ อยู่ในระดับต่ำ และด้านข้อมูลข่าวสาร และการประสานงาน อยู่ในระดับต่ำ ตามลำดับ ส่วนด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยมีประเด็นในการ อภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยมีประเด็นในการ อภิปรายผล ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยทุกด้านมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ชุมชน ตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นชุมชนเก่าแก่ ซึ่งผู้มีส่วน ได้ส่วน เสียในชุมชนตลาดหัวรอ อันได้แก่ ผู้พักอาศัยในชุมชน ผู้ประกอบการในชุมชน พระภิกษุ บุคลากร ในหน่วยงานปกครองท้องถิ่น/บุคลากรภายใน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ คณะกรรมการชุมชน / คณะกรรมการศาลเจ้า ส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ ทำให้บ้านเรือน ชุมชน ตลาดที่พวกเขาอาศัยอยู่ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ประกอบกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นผู้กำกับดูแล และให้ความสำคัญกับการ บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน จึงมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ฉัฐพร ดอกบุญนาค และ ธาปกรณ์ ทองคำนุช (2556, บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชุก จังหวัด สุพรรณบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวนั้น คนในชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557, บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับ ไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่าโดยภาพรวมระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่างอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปราย ผลได้ว่า

1.1.1 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอ พระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและประชุม โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็น

เพราะ ผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ ได้มีการวางแผนการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามเทศกาล เพื่อเป็นการรณรงค์ด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌัฐพร ดอกบุญนาค และ ฐาปกรณ์ ทองคำนุช (2556, บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยว นั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ด้านการวางแผน ในระดับมาก

1.1.2 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ เมื่อมีการประชุมวางแผนแล้ว การปฏิบัติตามข้อตกลงและกฎระเบียบของชุมชนถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชนย่อมมีความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม ทำให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ มีการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐิกา สอกลง (2556, บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.1.3 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตระหนักได้ว่าพวกเขาจะได้รับผลประโยชน์จากการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งจะได้รับรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์/กิจกรรมการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557, บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

1.1.4 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตระหนักได้ว่าการร่วมประเมินผลและติดตามการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ และชุมชนท้องถิ่นนับเป็นเรื่องสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557, บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกว้าง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก

1.1.5 การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา ด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตระหนักถึงการดูแลและบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวให้น่าอยู่และสวยงาม มีการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมให้คงอยู่แบบดั้งเดิม และมีการฟื้นฟูบูรณะซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา ดวงอุปมา (2559, บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์ : กรณีศึกษา ศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไทบ้าน โพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับมาก

1.2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนหัวรอ ส่วนใหญ่ตระหนักได้ว่าชุมชนเป็นศูนย์กลางในการทำงาน คือ การที่มุ่งพัฒนาให้คนในชุมชนเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการท่องเที่ยว และไม่เพียงแต่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ได้เน้นถึงการสร้างศักยภาพของคนในท้องถิ่นให้ใช้ความรู้ของตนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อนำไปสู่การดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้มีความสมดุลกับภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม รวมทั้งการเชื่อมต่อกับเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต เพราะการดูแลทรัพยากรเหล่านั้นเป็นหน้าที่ของคนในชุมชนซึ่งเป็นของส่วนรวมไม่ใช่เป็นของใครคนใดคนหนึ่ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ว่า

1.2.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะชุมชนตลาดหัวรอเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ในแหล่งคมนาคมที่มีความสะดวกและเดินทางเข้าถึงได้ง่าย มียานพาหนะสาธารณะในการให้บริการอย่างเพียงพอ ห้องสุขามีให้บริการเพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยว มีธนาคาร/ตู้บริการกดเงินอัตโนมัติ (ATM) มีร้านอาหารเพียงพอ และมีป้ายแจ้งเตือนตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ และคณะ (2560, หน้า 12) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenity) พบว่าชุมชนอโยธยามีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ ร้านสะดวกซื้อ ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ห้างสรรพสินค้า โรงแรม สาธารณูปโภค และการคมนาคม

1.2.2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนสามารถแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้อย่างคล่องแคล่ว หากมีปัญหาจากการท่องเที่ยวท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที สามารถให้บริการที่พัก อาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว สามารถกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม ประเพณี และสภาพแวดล้อมท้องถิ่น

1.2.3 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านข้อมูลข่าวสารและการประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะ ชุมชนหัวรอมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน มีป้ายแจ้งบอกเวลาในการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน มีรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลในพื้นที่ท่องเที่ยว ตลอดจนเส้นทาง มีเอกสารแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่ มีการประสานงานภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

1.2.4 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสถานที่สำคัญทางศาสนา ความเชื่อและทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ชุมชนหัวรอมีศาสนสถานในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ มีพิพิธภัณฑ์ในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีมรดกทางวัฒนธรรมและประเพณี

1.2.5 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านราคาสินค้าและบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ชุมชนหัวรอกำหนดให้อาหารและเครื่องดื่มมีราคาเหมาะสมกับปริมาณ สินค้าและของที่ระลึกที่จำหน่ายมีราคาเหมาะสม ค่าบริการยานพาหนะสาธารณะมีความเหมาะสม ค่าที่พักมีความเหมาะสม

1.2.6 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านคุณภาพอาหารสินค้าและบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ชุมชนหัวรอมีอาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพดี อาหารและเครื่องดื่มมีความสะอาดถูกสุขลักษณะ บริการที่พักสะอาด ปลอดภัย สินค้าและของที่ระลึกที่จำหน่ายมีคุณภาพดี

1.2.7 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ชุมชนหัวรอมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย มีสำนักงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความปลอดภัยทุกจุดในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและประชุม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ โดยรวมพบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานะในชุมชนต่างกัน มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของข้อมูลมีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา จากการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคนที่มียุมากกว่ามีส่วนร่วมมากกว่าคนที่มียุน้อยกว่า ส่วนคนที่มีการศึกษาน้อยกว่า มีส่วนร่วมมากกว่าคนที่มีการศึกษาสูงกว่า และคนที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า มีส่วนร่วมมากกว่าคนที่มียุรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐิกา สอกลกลาง (2556, บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยรวม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอโดยรวม ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่ดีสามารถทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีทิศทางที่ดีตามไปด้วย ในทางกลับกันถ้าการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมไม่ดี หรือไม่เหมาะสม จะทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นไปในทิศทางที่ไม่ดีตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งวิทย์ ตรีกุล (2558, บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนบึงพลาญชัยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า ชุมชนบึงพลาญชัยมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ดังนั้น คณะกรรมการชุมชนควรจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอ เพื่อทำความเข้าใจถึงบทบาทของตนในการร่วมประเมินผลและติดตามการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวในชุมชน และ ร่วมประเมินผลงานสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

1.2 จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านข้อมูลข่าวสารและการประสานงาน ดังนั้น คณะกรรมการชุมชนควรให้ความสำคัญกับ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน จัดทำป้ายแจ้งบอกเวลาในการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน จัดทำเอกสารแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ และมีรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลในพื้นที่ท่องเที่ยวตลอดเส้นทาง และประสานงานภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

1.3 จากการวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนตลาดหัวรอที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานะในชุมชนต่างกัน มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน ไปพัฒนาและปรับปรุงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมีการจัดประชุมชี้แจงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนทุกเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานะในชุมชน และเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องการบริหารจัดการ ควรใช้วิธีการโหวต เพื่อการพัฒนาร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

2.2 ควรมีการศึกษาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแห่งอื่น ๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา